

OBDAVČITEV OBRESTI PO ZDOH-1

Pojasnilo DURS, št. 42401-00447/2004, 2. 12. 2004 (velja do 31. 12. 2005)

Novi Zakon o dohodnini (v nadaljevanju: ZDoh-1) je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 54/04, in je bil deležen že popravkov, ki so bili objavljeni v Uradnem listu RS, št. 56/04, 62/04 in 63/04, ter sprememb in dopolnitev, ki so bile objavljene v Uradnem listu RS, št. 80/04.

153. člen ZDoh-1 določa, da ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. januarja 2005 dalje, razen določbe 145. člena tega zakona, ki se uporablja od 1. maja 2004 dalje, in določbe 148. člena tega zakona, ki se uporablja od dneva uveljavitve tega zakona dalje (navedena člena ne obravnavata obdavčitve obresti).

ZDoh-1 med drugim vključuje med dohodke iz premoženja tudi obresti. 70. člen poglavja 4.3 ZDoh-1 določa, da so obresti po tem poglavju zakona obresti od posojil, obresti od dolžniških vrednostih papirjev, obresti od denarnih depozitov pri bankah in hranilnicah in od drugih podobnih finančnih terjatev do dolžnikov, dohodek iz oddajanja v finančni najem in dohodek iz življenjskega zavarovanja. Kot obresti se obdavčuje vsako nadomestilo, ki ne pomeni vračila glavnice iz finančno-dolžniškega razmerja, vključno z nadomestili za tveganje ali za zmanjšanje vrednosti glavnice iz finančno-dolžniškega razmerja zaradi inflacije, če ni s tem zakonom drugače določeno. Kot obresti se obdavčujejo tudi diskonti, bonusi, premije in podobni dohodki iz finančno-dolžniškega razmerja ali dogovora, ki zadeva finančno-dolžniško razmerje.

71. člena ZDoh-1 določa, da se dohodnine ne plačuje od:

1. obresti, ki se zavezancu izplačajo iz naslova neupravičeno ali preveč odmerjenih in plačanih davkov in prispevkov;
2. obresti na pozitivno stanje na transakcijskem računu pri izvajalcu plačilnega prometa, in to največ v višini, ki jo izvajalec plačilnega prometa plačuje za depozite na vpogled;
3. dohodka iz življenjskega zavarovanja, ki je sklenjeno za primer smrti in se dohodek izplača zaradi smrti osebe;
4. dohodka iz življenjskega zavarovanja, pri katerem:
 - nastane pravica, zahtevati izplačilo zavarovalne vsote po preteku desetih let od dneva sklenitve pogodbe o življenjskem zavarovanju,
 - sta sklenitelj zavarovanja in upravičenec do zavarovalne vsote ena in ista oseba in
 - ni podana zahteva za izplačilo odkupne vrednosti police življenjskega zavarovanja pred potekom roka iz prve alineje te točke;
5. obresti iz varčevalne pogodbe po nacionalni stanovanjski varčevalni shemi, ki je sklenjena za deset let, razen obresti pri odstopu od te varčevalne pogodbe.

Ker 2. točka 71. člena ZDoh-1 določa, da se dohodnina ne plačuje le od obresti na pozitivno stanje na transakcijskem računu pri izvajalcu plačilnega prometa, in to največ v višini, ki jo izvajalec plačilnega prometa plačuje za depozite na vpogled, so obresti od vseh drugih depozitov obdavčljive.

3. odstavek 102. člena ZDoh-1 določa, da se v letno davčno osnovo rezidenta ne vštevajo:

1. obresti na:
 - denarne depozite fizične osebe pri bankah in hranilnicah, ustanovljenih v skladu s predpisi v Sloveniji, vključno z dohodki iz varčevalnih pogodb po nacionalni stanovanjski varčevalni shemi,
 - denarne depozite fizične osebe pri bankah drugih držav članic EU,

- dolžniške vrednostne papirje, s katerimi se trguje na borznem trgu v Sloveniji in na priznanih borzah v drugih državah članicah EU,
2. dohodek iz:
- 2. a točke drugega odstavka 81. člena tega zakona, ki ga zavezanec doseže pri vzajemnem skladu iz desetega odstavka tega člena,
 - 1. točke tretjega odstavka 81. člena tega zakona,

do višine 300.000 tolarjev. Dohodek, ki presega navedeni znesek, se všteva v davčno osnovo v višini, ki presega navedeni znesek.

Iz navedene določbe lahko povzamemo, da bo vse navedene dohodke (ne glede na višino) treba napovedati v napovedi za odmero dohodnine, vendar pa se bodo v letno davčno osnovo rezidenta vštevali le dohodki, ki bodo presegli znesek 300.000 tolarjev.

Drugi odstavek 141. člena prehodnih in končnih določb ZDoh-1 določa, da se v letno davčno osnovo od obresti in dohodkov iz tretjega odstavka 102. člena ZDoh-1 v letu 2005 všteva 10 %, v letu 2006 25 %, v letu 2007 40 % in v letu 2008 75 % obresti oziroma dohodka, ki presega letni neobdavčeni del v višini 300.000 tolarjev.

Četrty odstavek 124. člena ZDoh-1 določa, da se akontacija dohodnine ne izračunava in ne plačuje od obresti in dohodkov iz tretjega odstavka 102. člena istega zakona, in to ne glede na višino obresti ali dohodka.

V skladu z določbami 73. člena ZDoh-1 je davčna osnova od obresti, doseženih pri vezanih denarnih sredstvih in varčevanju na računu pri bankah in hranilnicah, ustanovljenih v skladu s predpisi v Sloveniji, in pri bankah drugih držav članic EU, z ročnostjo, daljšo od enega leta, pri tem pa zavezanec ne more razpolagati s privarčevanimi sredstvi pred potekom datuma vezave oziroma poteka varčevanja brez bistvenega zmanjšanja obresti, enaka obrestim, obračunanim za obdobje davčnega leta, če se zavezanec rezident tako odloči in o tem v roku in na predpisani način obvesti banko ali hranilnico in davčni organ.

Kadar želi davčni zavezanec uveljaviti možnost, da se v davčno osnovo od obresti iz 73. člena ZDoh-1 štejejo obresti, obračunane za obdobje davčnega leta, je dolžan o tem obvestiti banko ali hranilnico v Sloveniji, na obrazcu, ki ga predpiše minister, pristojen za finance. V skladu z drugim odstavkom 307. člena ZDavP-1 (Uradni list RS, št. 54/2004, 57/2004, 109/2004; Odl. US: U-I-356/02-14), v nadaljevanju: ZDavP-1, predloži davčni zavezanec tovrstno obvestilo ob sklenitvi pogodbe o vezavi oziroma varčevanju, vendar najpozneje do konca davčnega leta, v katerem je bila pogodba sklenjena. Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena predloži davčni zavezanec omenjeno obvestilo (iz prvega odstavka 307. člena ZDavP-1) za pogodbe, sklenjene pred 1. januarjem 2005, do 31. januarja 2005. Predloženo obvestilo zavezuje banko ali hranilnico in davčnega zavezanca, da v davčnem letu obračunane obresti davčnega zavezanca, ki predloži takšno obvestilo, obravnavata enako, kakor da so izplačane. Obvestilo zavezuje banko ali hranilnico in davčnega zavezanca do poteka datuma vezave denarnih sredstev oziroma poteka varčevanja ali do prekinitve pogodbe.